HYVIL

Lausunto 4.4.2025

dnro: 48/03.01.00/2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (jatkossa Hyvil) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa asetettuna tavoitteena on uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta.

Laki ehdotus uhkaa merkittävästi lisätä pelihaittoja - Vastoin hallitusohjelman keskeistä tavoitetta; ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja. Lain seurauksena lisääntyvät korkeariskisten pelien saatavuus ja niiden mainonta ovat ongelmallisia pelihaittojen näkökulmasta.

THL:n arvion mukaan lakiuudistuksen myöstä pelihaitat tulevat lisääntymään ja aiheuttavat sitä kautta kustannuksia hyvinvointialueille

Lisääntyneet rahapelihaitat tulee lisäämään jo nyt kuormittuneita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä kasvavaista palvelutarpeista aiheutuvia kustannuksia hyvinvointialueille.

Rahapeliongelmiin liittyy hyvin usein velkaantumista. Pelaajien velkaantuminen lisäisi myös sosiaalipalveluiden sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelujen tarpeen kasvua.

Rahapelihaitat koskettavat pelaajan lisäksi lähipiiriä, joten sote-palveluiden tulee vastata entistä suurempaan tarpeeseen rahapeliongelmia kokevien perheiden ja läheisten avun ja tuen tarpeisiin.

CC BY

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1

Hyvinvointialueiden taloudelliset haasteet ja palveluverkkomuutokset yhdessä rahapelien saatavuuden lisääntyminen tulee aiheuttamaan haasteita hoito- ja tukipalvelujen saatavuudelle sekä saavutettavuudelle. Myös peliriippuvuudesta kärsivät henkilöt kokevat häpeää, eivätkä tuo ongelmiaan esiin edes läheisilleen tai ammattilaisille.

Maahanmuuttajilla rahapelaaminen kehittyy helpommin kokonaisvaltaiseksi ongelmaksi, kun kielivaikeudet palveluihin hakeutumisessa ja saamisessa sekä ylipäätään rahapelaamisongelman huomaaminen ja siihen saatavien palvelujen saaminen/saatavuus ei ole vielä kovin hyvällä tasolla, niin hallituksen esitys on ko. väestöryhmän osalta erityinen riski.

Pelihaittojen ennaltaehkäisyssä sote-järjestöillä on ollut merkittävä rooli. Stean rahoitusleikkaukset ovat niukentaneet sote-järjestöjen mahdollisuutta tarjota apua ja tukea peliriippuvaisille. Järjestörahoituksen vähenemisestä johtuva järjestölähtöisen pelihaittoja ennalta ehkäisevän työn niukkeneminen voi vaikuttaa siihen, että entistä suurempi osa haitoista vaikeutuu ja hyvinvointialueen riippuvuuspalvelujen tarve kasvaa kuin myös esimerkiksi viimesijaisen toimeentulotuen tarve. Tämä puolestaan on omiaan lisäämään kustannuksia hyvinvointialueilla yhteiskunnalle.

Lakiesityksessä tulee vielä konkretisoida mm. valvonnan osalta, että se täyttää hallitusohjelmassakin linjatun keskeisen tavoitteen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja. Nyt lakiin on kirjattu, että poliisihallitus vastaa valvonnasta ennakollisesti ja jälkikäteisesti.

Tämä lisää poliisihallituksen kustannuksia ja vie henkilöstöresursseja. Yksinomaan tietotekninen valvonta edellyttää ympärivuorokautista varallaoloa.

Rahapelilaissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön tehtävästä seurata, tutkia ja arvioida rahapeleistä aiheutuvia haittoja. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toimeenpanisi tehtäviä. Pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voitaisiin myöntää valtionavustusta. Hyvilin mielestä erillinen valtioavustuksen erillishaku on periaatteessa hyvä asia, mutta erilliset rahoitushaut työllistävät hyvinvointialueita.

Lopuksi Hyvil haluaa korostaa, että uusi rahapelilainsäädäntö saavuttaa koko lainsäädännön perustana olevan tavoitteen rahapelihaittojen ehkäisystä ja vähentämisestä. **Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen vaativat rahapelipoliittisen ohjelman mukaista suunnitelmallisuutta ja tehokkaita toimenpiteitä, jotta voidaan ehkäistä sekä riskitason rahapelaamista, rahapeliongelman ja vakavamman rahapeliriippuvuuden kehittymistä, että velkaantumista suomalaisen väestön keskuudessa**. Haitat koskettavat rahapelaajaa itseään, hänen läheisiään ja

lähiyhteisöään sekä koko yhteiskuntaa.

Lausuttavana oleva esitys ei nykymuodossaan edistä pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen osalta.

Hyvil

Tarja Tenkula

erityisasiantuntija